

ข่าวรอบวัน 'แพลตฟอร์มดิจิทัล' โอกาสหรือความเสี่ยง ในยุคเศรษฐกิจโลกชะลอตัว

วันที่ 13 ตุลาคม 2568 - 10:02 น.

ผู้เขียน : จิระวัฒน์ ภูมิศรีแก้ว ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายสาธารณะ Thai Digital Platform Tra

เศรษฐกิจโลกชะลอตัว จุดเศรษฐกิจไทยโตต่ำ ผู้ประกอบการรับผลกระทบหนัก โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางอย่าง SMEs ขนาดเล็ก เศรษฐกิจดิจิทัลกลายเป็นเครื่องยนต์ใหม่ชดเชยการเติบโตที่ขาดหายไป แพลตฟอร์มดิจิทัลถูกจับตามองในฐานะโอกาสและความเสี่ยงที่รัฐต้องการเข้าควบคุม

ล่าสุด ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) เดือนตุลาคม 2568 ย้ำทิศทาง GDP ไทยปี 2568 ขยายตัวเพียง 1.8-2.2% เท่านั้น

ทั้งนี้ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DE) และสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) คาดมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลแบบกว้าง หรือ Broad Digital GDP (CVM) มีแนวโน้มพุ่งสูงถึง 4.69 ล้านล้านบาท หรือขยายตัว 6.2% สูงกว่าการขยายตัวของ GDP รวมถึง 3.4 เท่า ตอกย้ำบทบาทของ Digital GDP ในฐานะเครื่องยนต์ใหม่ช่วยพยุงเศรษฐกิจไทย

ปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของ Digital GDP ในปี 2568 มาจากการส่งออกสินค้าดิจิทัล นโยบายรัฐและการลงทุนของเอกชนในการขยายโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ส่วนด้านบริการดิจิทัลขยายตัว 5.7% ยังมีการเติบโตที่ดีแม้การบริโภคชะลอตัว สะท้อนความสำคัญในฐานะช่องทางในการทำธุรกิจ ธุรกิจ และกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของผู้คนในปัจจุบัน

เศรษฐกิจแพลตฟอร์มแตะ 1.49 ล้านล้านบาท

ขณะเดียวกัน รายงานเศรษฐกิจดิจิทัลเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ฉบับล่าสุด (e-Conomy SEA 2024 Report) จาก Google, Temasek และ Bain & Company ยังประเมินมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัล โดยระบุว่าในปี 2067 เศรษฐกิจดิจิทัลไทยมีมูลค่าสูงเป็นอันดับ 2 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คาดมูลค่าสินค้านำเข้ารวม (GMV)แตะ 4.6 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 1.49 ล้านล้านบาท หรือเติบโต 19% จากปีก่อนหน้า องค์ประกอบของเศรษฐกิจดิจิทัลในรายงานดังกล่าว มาจากธุรกิจแพลตฟอร์ม 4 ประเภท ได้แก่

- อีคอมเมิร์ซ : คาดว่ามีมูลค่าราว 2.6 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2567 โต 19% จากปีก่อนหน้า
- การขนส่งและบริการส่งอาหารออนไลน์ : คาดว่ามีมูลค่ากว่า 4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2567 โต 6% จากปีก่อนหน้า
- การท่องเที่ยวออนไลน์ : คาดว่ามีมูลค่าราว 1 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2567 โต 32% จากปีก่อนหน้า และมีอัตราการเติบโตเร็วที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- สื่อออนไลน์ เช่น วิดีโอออนไลน์ ติ๊กต็อก เพลงออนไลน์ ติ๊กต็อก และเกม : คาดว่ามีมูลค่ากว่า 6 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2567 โต 7% จากปีก่อนหน้า

แพลตฟอร์ม VS ตลาดดั้งเดิม

ผศ.ดร.พรเทพ เบญญาอภิกุล อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชี้แพลตฟอร์มทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงผู้ใช้งานเข้าหากัน เช่น ผู้ซื้อ-ผู้ขาย ไรเดอร์-ผู้โดยสาร หรือ ผู้บริโภค-ร้านอาหาร-ไรเดอร์ เข้านิยามของคำว่าตลาด แต่คุณสมบัติที่ทำให้แพลตฟอร์มแตกต่างจากตลาดรูปแบบเดิมได้แก่ "ขนาด" หรือจำนวนผู้ใช้งานซึ่งขยายได้โดยแทบไร้ข้อจำกัด และ "ธุรกรรม" บนแพลตฟอร์มซึ่งเกิดขึ้นได้หลายทาง กล่าวคือแพลตฟอร์มเป็นตลาดที่พัฒนาไปอีกขั้น ซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อผู้ซื้อและผู้ขายบนแพลตฟอร์มมีจำนวนมากขึ้น

ผู้ซื้อได้ประโยชน์ในแง่ความหลากหลายของสินค้าและบริการ ราคาสินค้าและบริการที่ถูกลง โปรโมชันที่ดีขึ้น

ผู้ขายได้ประโยชน์ด้านการเข้าถึงตลาดจากฐานผู้บริโภคจำนวนมากบนแพลตฟอร์ม ทั้งยังเข้าถึงลูกค้าทั่ว

ประเทศได้ตลอด 24 ชั่วโมงเพียงปลายนิ้ว นำไปสู่โอกาสการขายที่สูงขึ้น แพลตฟอร์มยังลดอุปสรรคในการเริ่มต้นธุรกิจ ให้ผู้ประกอบการรายย่อยสร้างร้านค้าออนไลน์ได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก

ในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา แพลตฟอร์มแข่งขันกันอย่างดุเดือด อัดฉีดเงินลงทุนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้ไทยยอมรับแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นช่องทางใหม่ในการซื้อ-ขายสินค้าและใช้บริการต่าง ๆ ทั้งนี้ วิกฤตโควิด-19 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ผู้คนจำนวนมากเริ่มใช้แพลตฟอร์มเป็นครั้งแรก และยังใช้ต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้เพราะความสะดวกสบายและคุ้มค่า

เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคยุคปัจจุบันใช้แพลตฟอร์มหลายแอปพลิเคชันพร้อมกัน และพร้อมสลับไปใช้แพลตฟอร์มอื่นทุกเมื่อหากคุ้มค่าและสะดวกกว่า นี่เป็นอีกปัจจัยที่แพลตฟอร์มยังคงจำเป็นต้องทุ่มเม็ดเงินจำนวนมากศาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำเสนอนวัตกรรมและประสบการณ์ที่ต่างหรือเหนือกว่าแพลตฟอร์มคู่แข่ง เพื่อดึงดูดและรักษาฐานผู้ใช้งาน นำมาสู่ภาวะการแข่งขันอันเข้มข้นในปัจจุบัน รัฐพึงเล็ง เดินหน้าคุม "แพลตฟอร์มใหญ่"

ในขณะที่แพลตฟอร์มขนาดใหญ่กำลังสร้างประโยชน์มากมายให้ผู้ใช้งาน รวมถึงผู้ประกอบการ SMEs แต่ "ความใหญ่" ก็อาจนำมาสู่ความกังวลด้านการผูกขาด เมื่อเร็ว ๆ นี้ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ยังเดินหน้าออกประกาศรายชื่อแพลตฟอร์มตลาดสินค้า (Online Marketplace) ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 หรือที่เรียกกันว่า กฎหมาย Digital Platform Services หรือ DPS

โดยแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีชื่อในประกาศ มีหน้าที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากหน้าที่ทั่วไป ตามประกาศ คชอ. เรื่อง การดำเนินการอื่น เช่น ต้องดำเนินการพิสูจน์ตัวตนและลงทะเบียนผู้ประกอบการ (ร้านค้า) บนแพลตฟอร์มของตน ต้องดำเนินการแสดงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์หรือข้อความว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ต้องมีมาตรฐาน อาทิ เครื่องหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นต้น

รวมถึงออกประกาศกำหนดบทบาทเพิ่มเติมของแพลตฟอร์มประเภทบริการรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์รับจ้างโดยสารสาธารณะ (Ride Sharing) ให้เป็นผู้กำกับดูแลและควบคุมดูแลการให้บริการ เพิ่มเติมจากหน้าที่ทั่วไป เช่น พิสูจน์และยืนยันตัวตนไรเดอร์และผู้โดยสาร ควบคุมให้ไรเดอร์ใช้รถที่จดทะเบียนเป็นรถสาธารณะและมีใบอนุญาตขับรถสาธารณะตามกฎหมาย ให้บริการเฉพาะพื้นที่ที่กำหนด และห้ามใช้บัญชีแทนกัน เป็นต้น

ล่าสุด กระทรวงดีอี ภายใต้การนำของนายไชยชนก ชิดชอบ ยังแถลงนโยบาย เตรียมหารือกับภาคเอกชน เพื่อลดค่าธรรมเนียมการใช้งานแพลตฟอร์ม และเพิ่มทางเลือกบริการขนส่ง

ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่เร่งการเติบโตของแพลตฟอร์มให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การที่ผู้ประกอบการกระโดดเข้าสู่ช่องทางดิจิทัล เพราะต้องการลดต้นทุน เช่น ค่า GP (Gross Profit) ค่าเช่าที่ ค่าวางสินค้า หรือค่าใช้จ่ายระยะยาวที่เป็นภาระผูกพันซึ่งนำไปสู่การขาดสภาพคล่อง รวมถึงพื้นที่ชั้นวางสินค้าในร้านค้าปลีกที่มีจำกัด และอำนาจการตัดสินใจตกอยู่ที่ผู้ค้าปลีกรายใหญ่ ทำให้สินค้าของ SMEs เข้าถึงผู้บริโภคได้ยาก

โดยบริการของแพลตฟอร์มเข้ามาลดช่องว่างและตอบโจทย์ด้านต้นทุนการดำเนินธุรกิจได้ดี โดยเฉพาะต้นทุนค่า GP ที่เป็นค่าส่วนแบ่ง หรือค่าดำเนินการของช่องทางขาย ซึ่งแพลตฟอร์มดิจิทัลยังมีการเรียกเก็บในอัตราที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับโมเดิร์นเทรด ที่เรียกเก็บค่า GP และค่าบริการจัดการอื่น ๆ รวมแล้วประมาณ 40-50% ของยอดขาย

การขยายตัวของฐานผู้ใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล มาจากทั้งด้านผู้บริโภคในปัจจุบันที่ต้องการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการก็มีทางเลือกมากขึ้น ในการเลือกช่องทางทำธุรกิจ และเข้าถึงกลุ่มลูกค้า ซึ่งถือเป็นทางเลือกที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในแง่ของผู้บริโภคที่ได้รับประสบการณ์ที่สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะบุคคล ขณะที่ผู้ประกอบการสามารถลดต้นทุน เข้าถึงตลาดใหม่ และพัฒนานวัตกรรมสินค้าและบริการได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ระบบนิเวศของเศรษฐกิจดิจิทัลขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

สมการยาก "ควบคุม" อย่างไรไม่ให้ "ฆ่านวัตกรรม" ?

ในปี 2567 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ภายใต้การสนับสนุนจาก ETDA ดำเนินโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์และวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายกำกับดูแลบริการดิจิทัลในต่างประเทศ โดยชี้ว่าการกำกับดูแลต้องสร้างสมดุล ระหว่างการ "ควบคุม" และ "ส่งเสริมนวัตกรรม" โดยกฎหมายที่นิยมใช้เป็น "ต้นแบบ" คือ กฎหมายตลาดดิจิทัล หรือ Digital Markets Act (DMA) ของสหภาพยุโรป

แม้กฎหมาย DMA จะมีจุดประสงค์หลักในด้านการส่งเสริมให้การแข่งขันในตลาดดิจิทัลโปร่งใส เท่าเทียม แต่การบังคับใช้อย่างพอดียังมีความสำคัญ เพราะล่าสุด EU ส่งสัญญาณลดความเข้มการควบคุม หวั่น DMA กำกับเข้มไป ส่งผลกระทบทำให้อัตราการลงทุนต่ำจนไปขวางการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเทคโนโลยีของยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ทั้งนี้ นอกจาก DMA และกฎหมายระดับสหภาพยุโรป แพลตฟอร์มยังถูกกำกับโดยกฎหมายท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ทำให้การขยายขนาดธุรกิจ (Scale) ใน EU เป็นไปอย่างยากลำบาก ซึ่งอาจส่งผลให้การลงทุนและการสร้างสรรค์นวัตกรรมลดลง อีกทั้งการดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์จำนวนมากยังอาศัยบุคลากรจำนวนมากและมีค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าที่สตาร์ทอัพขนาดเล็กจะแข่งขันและอยู่รอดได้ ขยาย "ควบคุม" ให้ "ครอบคลุม"

การกำกับดูแลแพลตฟอร์มดิจิทัลจากภาครัฐจำเป็นต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยไม่ควรจำกัดเฉพาะแพลตฟอร์มที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องในประเทศไทยเท่านั้น แต่หน่วยงานรัฐต้องเร่งขยายการกำกับดูแลให้ครอบคลุมถึงแพลตฟอร์มระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในไทยด้วย

การดำเนินการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคและผู้ประกอบการไทย จากการดำเนินงานที่ไม่ได้มาตรฐาน และเพื่อไม่ให้ประเทศต้องสูญเสียโอกาสในการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นรายได้ของประเทศ

เป้าหมายสัดส่วน Digital GDP 30% ภายในปี 2570

อุตสาหกรรมดิจิทัล ได้ถูกกำหนดให้เป็นเครื่องยนต์สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ETDA ยังเดินหน้าผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัล เพิ่มสัดส่วนมูลค่าต่อ GDP เป็น 30% (จาก 12.97% ในปี 2564) และมุ่งสู่ 30 อันดับแรกของโลกที่มีความสามารถแข่งขันทางดิจิทัล ภายในปี 2570 โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าในสินค้าและบริการของอุตสาหกรรมหลัก

ต้องอาศัยการดำเนินการเชิงกลยุทธ์หลายด้าน เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล, การส่งเสริมการใช้ข้อมูลและ AI, การพัฒนาทักษะบุคลากรดิจิทัล, การสนับสนุนผู้ประกอบการ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการสร้างให้เกิดการวิจัยและพัฒนา (R&D) และนวัตกรรม ในประเทศไทยผ่านธุรกิจแพลตฟอร์มที่เข้ามาให้บริการอยู่ในประเทศ

บทบาทของภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะเดียวกันยังคงต้องกำกับดูแลแพลตฟอร์มเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและคุ้มครองผู้บริโภคนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาสมดุลทั้งสองด้าน และระมัดระวังไม่ให้เกิดกฎระเบียบเหล่านั้นกลายเป็นข้อจำกัดที่ขัดขวางการสร้างนวัตกรรม หรือจำกัดการลงทุนใหม่ ๆ ในประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้แพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ ผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีบริการ และนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กเติบโตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ความร่วมมือระหว่างรัฐ-เอกชน-สังคมในการกำหนดทิศทางที่สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดทั้งระบบนิเวศ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสที่มาพร้อมกับแพลตฟอร์มดิจิทัล และขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลให้เป็นฐานใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในระยะยาวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข่าวที่เกี่ยวข้อง

ซีอีโอ SCBX ซี เศรษฐกิจซีมนาน-หนี้สูง เร่งสร้างความเชื่อมั่น โจทย์หลักปฏิรูปเศรษฐกิจไทย

สมประวิณ เน้นปรับกลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจไทย เน้นการมีส่วนร่วมจากภายใน-กระจายอำนาจ

จับตาดูนโยบาย Quick Big Win ทางลัดสู่เศรษฐกิจไทยฟื้น แต่จะยั่งยืนได้จริงหรือไม่?

#NEWS PHOTO

สำนักข่าวสืบประด / Published on Oct 13, 2025

AIRA มอบเงินบริจาค รพ.ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ สนับสนุนอุปกรณ์การแพทย์

รศ. ดร.นริศ ชัยสูตร ประธานกรรมการ บริษัท ทราเวลเล็กซ์ (ไทยแลนด์) จำกัด (บริษัทในเครือไอร่า กรุ๊ป) ให้เกียรติเป็นตัวแทน คุณณลินี จามเศรษฐีมาศ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บมจ.ไอร่า แคปปิตอล หรือ AIRA และ คุณทวีฉัตร จูปร่างกูร ผู้ถือหุ้น ร่วมมอบเงินบริจาค จำนวน 634,000 บาท ให้แก่ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อสนับสนุนการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น อาทิ เตียงไฟฟ้า เครื่องวัดระดับความรู้สึก และเครื่องวัดตอบสนองของกล้ามเนื้อด้วยกระแสไฟฟ้า โดยมี รศ.นพ.ดิลก

มันของ AIRA ในการมีส่วนร่วมส่งเสริมระบบสาธารณสุขไทยให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาลมากยิ่งขึ้น

สำนักข่าวสับปะรด / Published on Oct 13, 2025

#NEWS PHOTO

ADVERTISING

COMMENTS

RELATED TOPICS

สำนักข่าวสับปะรด / Oct 14, 2025
PROEN ติดตั้ง VCF9 เทคโนโลยีระดับโลกรายแรกในไทย

สำนักข่าวสับปะรด / Oct 14, 2025
GCAP GOLD เปิดมุมมอง "การลงทุนทองคำ"

สำนักข่าวสับปะรด / Oct 14, 2025
ATLAS ขายไอพีโอเกลี้ยง รอเทรด SET 20 ต.ค. 68 นี้

